

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2016 рік

№11 (304)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВЕРТЕП

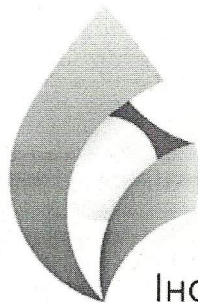
Секрети шалено-українського
гурту "Вертеп" в ексклюзивному
матеріалі на стор.19

Примножуючи традиції українського хліборобства

У Дніпрі ось вже майже 90 років успішно діє унікальний науково-дослідний аграрний заклад – ДУ Інститут зернових культур Національної академії аграрних наук України

На етнічній території України населення здавна займалося хліборобством. У давні часи трипільської культури, ще чотири тисячі років до н.е., вирощування злаків посідало чільне місце серед інших видів господарських занять – таких, як мисливство, збиральництво, рибальство, до певної міри тваринництво. Сприятливі кліматичні умови, погідний ландшафт, родючі чорноземи спонукали до праці у полі. Минали тисячоліття, відбувалися переміщення давніх хліборобських племен з місця на місце, і все ж хто б не оселявся на тій землі – неодмінно відновлював традиції вирощування хлібних злаків. У результаті безперервної протягом століть хліборобської діяльності на сучасній території України створилися багаті народні традиції у плеканні зернових культур.

Однак, сьогодні хліборобську працю не можливо уявити без наукового обґрунтування, інновацій в аграрній справі спрямованих на підвищення врожайності та якості збіжжя. Січеславському краю у цьому доволі пощастило, адже саме в місті на Дніпрі розташований один з провідних наукових закладів країни Інститут зернових культур НААН України. Ця науково-дослідницька установа має славу і давню історію. Ще у далекому 1930 році був створений Всесоюзний науково-дослідний інститут кукурудзяно-соргового господарства. В 1934 р. його перейменувують в Інститут зернового господарства, а в 1956 р. – у Всесоюзний науково-дослідний інститут кукурудзи. Згодом (в 1992 р.) він ввійшов до складу Української академії аграрних наук як Інститут кукурудзи і в 1996 р. набув статусу Інституту зернового господарства. Згідно з Постановою Президії Національної академії аграрних наук України від 22 грудня 2010 року Інститут зернового господарства НААН України, а з 28 квітня 2011 року перейменовано в Інститут зернових культур НААН України. До складу Інституту ввійшов Інститут тваринництва центральних районів НААН України. Реорганізація була необхідна для вирішення актуальних проблем стосовно

Інститут
зернових культур
НААН України

нових перспективних напрямків розвитку сільського господарства.

Сьогодні інститут є провідним центром із селекції кукурудзи і сорго в Україні. Тут створено понад 130 гібридів кукурудзи і біля 50 сортів і гібридів соргових культур, з яких на сьогодні в Реєстрі сортів рослин України знаходяться відповідно 54 і 15. Вони займають біля 25% від загальної площі посівів цих культур. Найбільш поширені у виробництві гібриди кукурудзи Дніпровський 181СВ, ДН Пивиха, ДН Гарант, Оржиця 237МВ, Солонянський 298СВ, Подільський 274МВ, Моніка 350МВ та інші, потенціал врожайності яких сягає 12,0-15,0 т/га. Інститут також є крупним виробником насіння багатьох сільськогосподарських культур. Обсяг виробництва насіння озимих культур щорічно становить біля 3500 т, ярих зернових і бобових культур – 2500 т, батьківських форм кукурудзи – 300-400 т, гібридів першого покоління – 800-1000 т, гібридів першого покоління соняшнику – 100-150 т.

Інститут і його дослідні станції кожен рік рекомендують виробництву 20-30 сортів технологій вирощування зернових культур; 5-8 систем і способів основного обробітку ґрунту для сівозмін різної спеціалізації та екологічного спрямування; 10-15 технологічних регламентів і способів застосування засобів захисту рослин для різних агробіоценозів.

Всі ці здобутки були б не можливі аби не по-справжньому творчий, відданий своїй справі колектив вчених – науковців, працівників дослідних станцій та підприємств Інституту зернових культур НААН України. А ще перевірені роками, надійні та стабільні партнери – виробничники.

Анатолій Черенков, директор Інституту зернових культур НААН України, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН України

Хочу добре слово сказати найперше про своїх колег. У більшості своїй це самовіддані науці, наполегливі, принципові професіонали. Саме завдяки таким співробітникам наш науководослідний заклад зміг досягти значних успіхів у створенні новітніх наукових розробок, що зайняли своє вагоме місце в сільськогосподарської галузі нашої країни. Сьогодні ми можемо говорити про наукову школу, яка народилася у стінах Інституту зернових культур НААН України. Моїми колегами написані цінні монографії та навчальні посібники, що відображають сучасні наукові досягнення, та є настільною книгою молодих учених та аспірантів.

Колективом наукових працівників досліджено перетворення організаційно-економічних відносин в АПК у зв'язку з розвитком соціально орієнтованих ринкових умов. У цьому напрямі розроблено теоретичні основи та прикладні засади поліпшення аграрної політики, обґрунтовано пропозиції щодо організації виробництва.

Ну, а наші партнери – виробничники завжди можуть бути певні у співпраці. Адже ми пропонуємо їм кращі сорти і гібриди зернових культур, сучасні технології виробництва насіннєвого матеріалу. Вчені Інституту зернових культур НААН України забезпечать науковий супровід вирощування збіжжя найвимогливішим виробничникам.

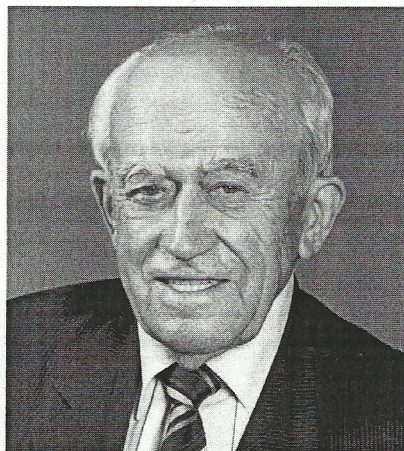
Окрім того метою діяльності Інституту є наукове забезпечення вирішення найважливіших задач селекції, відтворювання, годівлі і технології утримання сільськогосподарських тварин. Серед численних завдань, котрі вирішує наш інститут в цій царині я б найперше виокремив наступні: дослідження біологічних закономірностей впливу спадкових і середови-

щних факторів на продуктивність сільськогосподарських тварин різного еколого-генетичного походження; визначення фенотипового прояву рівня продуктивності свиней та формування економічно доцільних генетично контрольованих локальних систем розведення; селекційне забезпечення ефективного відтворення стада свиней з використання інноваційних генетичних методів.

Загальновідомі наші досягнення в розробці аграрних технологій. На підставі новітніх технологічних розробок окремі процеси захищено 14 патентами України, а інноваційне освоєння ринку здійснюється на основі ліцензійних угод із 80-100 суб'єктами комерційної діяльності.

Одне слово, маючи славу історію Інститут зернових культур НААН України впевнено дивиться у майбутнє.

Валентин Циков, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН України

Як вченого мене цікавлять виключно всі вирощувані в області зернові культури, але в першу чергу – кукурудза. Все, що стосується цієї чудової рослини, свого часу я виклав в багатьох книгах: "Прогресивная технология выращивания кукурузы" (1984 г.), "Индустриальная технология производства кукурузы" (1985 г.), "Интенсивная технология возделывания кукурузы" (1989 г.), "Технология, гибриды, семена" (советы кукурузоводу, 1995 г.) "Кукуруза: технология, гибриды, семена" (2003 г.) та інші.

Пройдіться до кінця літа між рядами кукурудзяного поля, і ви відчуєте, що потрапили в справжні джунглі: з усіх сторін Вас обступлять високі (до трьох з половиною метрів) стебла з потужними листям метрової довжини і заповнюють все вільне місце між рослинами. Кукурудза – найкраща фуражна культура, її збирають по 100 центнерів з гектара (ячмінь і овес дають у три рази менше). Зерно кукурудзи і зелені стебла з качанами молочно-воскової стиглості – хороший корм для домашніх тварин і птахів. На зиму їх силосують.

Фахівці стверджують, що нині за площею кукурудза посідає третє місце серед всіх об-

роблюваних культур земної кулі, пропускаючи вперед лише пшеницю і рис.

За час своєї роботи Інститут зернових культур НААН України вже створив більше 130 гібридів кукурудзи, які можуть оброблятися в усіх кліматичних зонах України. Технології плюс розробки Інституту дорівнюють можливості отримувати високі стійкі урожаї кукурудзи. При цьому більшість гібридів були виведені за останні 10 років. Певен що наступні десять літ принесуть ще кращі результати.

Борис Дзюбецький,
доктор сільськогосподарських наук,
професор, академік НААН України

Хотів би зазначити, що наукові дослідження нашого інституту за програмами: «Технології вирощування зернових культур. Селекція кукурудзи і сорго», «Селекція зернових і зернобобових культур», «Біотехнологія і генетика в рослинництві», «Новітні системи землеробства і землекористування», «Захист рослин» дають гарні практичні результати. На наших дослідних підприємствах проводиться вирощування та доведення до посівних кондицій оригінального та елітного насінневого матеріалу озимих, ярих зернових та зернобобових культур, соняшнику, гібридів кукурудзи різних груп стиглості. А окрім того проводяться сучасні наукові дослідження, пов'язані із біотехнологією, селекцією та насінництвом кукурудзи, розробкою технологій вирощування зернових культур, захистом рослин від хвороб та шкідників. Наша селекція спрямована головним чином на підвищення урожайності, поліпшення якості зерна, а також покращення адаптивності нових гібридів до умов всіх кліматичних зон України. Сьогодні це світова тенденція. Як засієш ниву якісним насінням, то й врожай буде високим.

Микола Соловійов,
директор державного підприємства
дослідного господарства «Поливанівка»
Наше підприємство є структурним підрозділом Інституту зернових культур НААН України. Саме там зосереджено найбільше в країні стадо сірої української корови, яке характеризується міцною конституцією, своєрідною якістю шкіри і волосся. Це дуже давня худоба, оскільки вона, як свідчать дослідники, великою мірою зберегла риси свого дикого предка – європейського тура. Створена багатовіковою народною селекцією, в минулому широко розповсюджена на значній частині країни. Процес формування її проходив у складних умовах степової зони. Раніше ця худоба була відома як черкаська, чорноморська, а на початку XX ст. за нею закріпилась назва "сіра українська". Завдяки витривалості, невибагливості, добрим робочим якостям і здатності до нагулу порода повністю задовольняла потреби дрібних селянських господарств. Воли цієї породи могли працювати по 10–12 годин на добу, вільно везти вантаж до 100–120 пудів. М'ясо та шкіри худоби високо цінувались на світових ринках. І ми докладемо усіх старань аби спільними зусиллями генетиків, селекціонерів, екологів зберегти в "чистоті" цих тварин, тим самим захистити унікальний комплекс ознак, створений століттями, природою і людиною як неоцінене національне багатство нашої країни.

